

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๔ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ อารยธรรมโลก

เรื่อง จักรวรรดินิยม

ครูผู้สอน ครูจรงค์ แสนแอ่น

เรื่อง จักรวรรดินิยม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ ความเข้าใจ (K)

อธิบายลักษณะและเหตุผลของการล่าอาณานิคม

ในทวีปต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

วิเคราะห์ผลกระทบของการล่าอาณานิคมต่อ
ประเทศที่ถูกล่าอาณานิคมและประชาชนในพื้นที่นั้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ เจตคติ ค่านิยม (A)

เห็นความสำคัญของผลกระทบที่เกิดจาก
การล่าอาณานิคมต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคม
เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

ภาพที่ ๑ อาคารแบบฝรั่งเศส ในลาว

ที่มา : <http://www.annaontour.com/out/loa/tuakkao-france/tuakkao-france๐๐๓.jpg>

ภาพที่ ๒

ข้าวจีปาเต

ที่มา : https://th.wikipedia.org/wiki/ข้าวจีปาเต#/media/ไฟล์:Khao_ji_patte_breakfast.jpg

ร่วมกันอภิปราย

๑. นักเรียนดูภาพอาคารสไตล์ฝรั่งเศสในลาวนักเรียนคิดว่าสิ่งปลูกสร้างนี้แสดงให้เห็นถึงอะไรเกี่ยวกับอิทธิพลของตะวันตกในประเทศไทยลาว

อาคารแสดงให้เห็นถึง อิทธิพลทางวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมของฝรั่งเศส ที่เข้ามาในลาวช่วงที่ลาวเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เป็นตัวอย่างของการที่ชาติตะวันตก ถ่ายทอดรูปแบบการก่อสร้าง และการวางผังเมือง มาสู่ประเทศอาณานิคม

ร่วมกันอภิปราย

๒. นักเรียนดูภาพ ข้าวจีปาเต นักเรียนคิดว่าอาหารชนิดนี้แสดงถึงอะไรเกี่ยวกับอิทธิพลของฝรั่งเศสในลาว

ข้าวจีปาเตเป็นอาหารที่ได้รับอิทธิพลจากขนมปังฝรั่งเศส (บาเก็ต) ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการกินของชาวยุโรป โดยลาวรับเอามาดัดแปลงให้เข้ากับวัตถุดิบและรสชาติแบบท้องถิ่น แสดงถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างตะวันตกและตะวันออก

ร่วมกันอภิปราย

๓. จากภาพทั้งสอง นักเรียนคิดว่า การที่ลาวได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศสเกิดจากอะไร

เพราะลาวเคยตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ในช่วงศตวรรษที่ ๑๙ - ๒๐ ทำให้ฝรั่งเศสเข้ามาควบคุมการปกครอง พร้อมทั้งนำวัฒนธรรม ภาษา สถาปัตยกรรม อาหาร และระบบราชการแบบตะวันตกเข้ามาในประเทศไทยลาว

ร่วมกันอภิปราย

๔. นักเรียนคิดว่าทำไมชาติตะวันตกถึงต้องการล่าอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ลาว

เพราะช่วงนั้นเป็นยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรป ทำให้ชาติตะวันตกต้องการทรัพยากรธรรมชาติ ตลาดสินค้า และแรงงานราคาถูก จึงมาล่าอาณานิคมในเอเชียเพื่อสนับสนุนระบบเศรษฐกิจทุนนิยมของตน

ร่วมกันอภิปราย

๕. จากการที่ลาวได้รับอิทธิพลจากตะวันตก นักเรียนคิดว่า มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

ข้อดี ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน อาคาร โรงเรียน ได้รับความรู้และระบบราชการแบบใหม่ และวัฒนธรรมบางอย่างเช่นอาหาร เสื้อผ้า หรือภาษา ได้รับการแลกเปลี่ยน

ร่วมกันอภิปราย

๕. จากการที่ลาวได้รับอิทธิพลจากตะวันตก นักเรียนคิดว่า
มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

ข้อเสีย สูญเสียอธิปไตยและการปกครองตนเองวัฒนธรรม
ดั้งเดิมบางอย่างอาจถูกลดความสำคัญและทรัพยากรถูกนำออกไป
ใช้ประโยชน์โดยเจ้าอาณานิคมมากกว่าประเทศนั่นเอง

กิจกรรมกลุ่ม

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น ๔ กลุ่ม โดยให้นักเรียน
จับสลาก ดังนี้

- ทวีปแอฟริกา
- ทวีปออสเตรเลียและโอเชียเนีย
- ทวีปอเมริกาเหนือ
- ทวีปอเมริกาใต้

กิจกรรมกลุ่ม

จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาแต่ละกรณี
ของการล่าอาณานิคมจากหนังสือเรียน ตามประเด็นดังนี้

- ศึกษาแต่ละทวีปมีชาตินิยมยุโรปใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม
- วิเคราะห์สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่
- ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่
- สรุปการประกาศเป็นเอกราชของแต่ละทวีป

กิจกรรมกลุ่ม

โดยให้นักเรียนศึกษาข้อมูลจากหนังสือเรียนวิชา
ประวัติศาสตร์หรือสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต

๒. นักเรียนบันทึกลงในใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการศึกษา

เรื่อง การล่าอาณานิคม

ใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อารยธรรมโลก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง จักรวรรดินิยม
รายวิชา ประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๒๓๑๐๔ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากรณีของการล่าอาณานิคม

ทวีป.....

๑. ชาตินิยมใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม

.....

๒. สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

.....

๓. ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

.....

๔. การประกาศเป็นเอกราช

.....

ใบงานที่ ๕

เรื่อง จักรวรรดินิยม

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษากรณีของการล่าอาณานิคม

ทวีป แอฟริกา

๑. ชาตินยุโรปใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม

อังกฤษ, ฝรั่งเศส, เบลเยียม, อิตาลี, โปรตุเกส, เยอรมนี ฯลฯ

๒. สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

ต้องการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทอง ยาง ไม้, ต้องการตลาดสินค้าใหม่
แข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

๓. ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

๑. เส้นเขตแดนตั้งโดยชาติตะวันตกโดยไม่สนวัฒนธรรมชนพื้นเมือง
๒. ระบบปกครองเอาเปรียบชนพื้นเมือง
๓. วัฒนธรรมดั้งเดิมบางอย่างสูญหาย
๔. ผลเสียเศรษฐกิจระยะยาว ความไม่เท่าเทียมภายในประเทศ

๔. การประกาศเป็นเอกราช

หลากหลายประเทศในแอฟริกาประกาศเอกราชในช่วงกลางศตวรรษที่ ๒๐ (ช่วง ค.ศ. ๑๙๕๐ - ๑๙๖๐) เช่น กานา, แอลจีเรีย, โมซัมบิก เป็นต้น

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

ทวีป ออสเตรเลียและโอเชียเนีย

๑. ชาตินิยมใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม

อังกฤษเป็นหลัก บางหมู่เกาะอาจมีฝรั่งเศส ฮอลแลนด์ ฯลฯ

๒. สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

อังกฤษต้องการสถานที่ตั้งถิ่นฐานใหม่, ทรัพยากร, ขยายอำนาจ
อาณานิคม

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

๓. ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

๑. ชนพื้นเมืองได้รับความเสียหาย ถูกยึดที่ดิน, วัฒนธรรมถูกกดทับ
๒. ภาษาอังกฤษและระบบกฎหมาย / ราชการอังกฤษเข้ามาแทนที่
๓. โครงสร้างพื้นฐาน ตะวันตกเข้ามาอย่างเข้มข้น

๔. การประกาศเป็นเอกราช

ออสเตรเลียเป็นสหพันธรัฐออสเตรเลียในปี ๑๙๐๑ นิวซีแลนด์, หมู่เกาะหลายแห่งในโอเชียเนีย ได้รับเอกราชทีละแห่ง (หลังสงครามโลกครั้งที่สองและกลางศตวรรษที่ ๒๐)

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

ทวีป อเมริกาเหนือ

๑. ชาตินยุโรปใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม

อังกฤษ, ฝรั่งเศส, สเปน, เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ

๒. สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

การตั้งถิ่นฐานใหม่, การค้นหาโลกใหม่, การค้า, ทรัพยากร

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

๓. ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

๑. ชนพื้นเมืองถูกกดขี่ สูญเสียดินแดนและวัฒนธรรม
๒. ระบบเศรษฐกิจ, กฎหมาย, ภาษา, วัฒนธรรมของยุโรปเข้ามาแทนที่
๓. ใช้แรงงานทาสในบางพื้นที่ ความไม่เท่าเทียมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์

๔. การประกาศเป็นเอกราช

สหรัฐอเมริกาประกาศเอกราชจากอังกฤษในปี ๑๗๗๖ แคนาดาได้รับเอกราชเต็มรูปแบบในศตวรรษที่ ๒๐ ประเทศอื่น ๆ ในอเมริกาเหนือ (เช่น เม็กซิโก ฯลฯ) ได้รับเอกราชจากสเปนในต้นศตวรรษที่ ๑๙

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

ทวีป อเมริกาใต้

๑. ชาตินิยมใดบ้างที่เข้ามาล่าอาณานิคม

สเปน และโปรตุเกสเป็นชาติหลัก

๒. สาเหตุของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

การสำรวจโลกใหม่ ทรัพยากร (เหมืองแร่ ป่าไม้ น้ำตาล ฯลฯ)

การขยายอำนาจและศาสนาคริสต์

แนวคำตอบใบงานที่ ๕ เรื่อง จักรวรรดินิยม

๓. ผลกระทบของการล่าอาณานิคมในแต่ละพื้นที่

๑. เศรษฐกิจถูกออกแบบให้ส่งออกวัตถุดิบ ไม่ได้พัฒนาภายในมาก

๒. มีชนพื้นเมืองและชนผิวดำถูกกดขี่

๓. วัฒนธรรมภาษา ภาพลักษณ์ยุโรปเข้ามามีอิทธิพล

๔. ปัญหาความเหลื่อมล้ำสูง

๔. การประกาศเป็นเอกราช

ประเทศต่าง ๆ ประกาศเอกราชจากสเปนหรือโปรตุเกสในช่วง ๑๘๑๐ – ๑๘๒๖ เช่น อาร์เจนตินา โคลอมเบีย เวเนซุเอลา ฯลฯ บราซิลประกาศเอกราชจากโปรตุเกสในปี ๑๘๒๒

สรุปบทเรียน

๑. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้จากการล่าอาณานิคม และผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละทวีป

ในช่วงศตวรรษที่ ๑๕ - ๒๐ ชาตินะวันตก เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน และโปรตุเกส ได้ขยายอำนาจเข้าครอบครองดินแดน ในทวีปต่าง ๆ เช่น แอฟริกา ถูกแบ่งแยกดินแดนอย่างไม่ยุติธรรม ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในชาติถึงปัจจุบัน และอเมริกา ชาวพื้นเมืองถูกกวาดล้างและบังคับให้เปลี่ยนวัฒนธรรม

สรุปบทเรียน

๑. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้จากการล่าอาณานิคม และผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละทวีป

ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ การสูญเสียอธิปไตย ความไม่เท่าเทียม ในระบบเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่ในบางกรณีก็มีการนำความรู้ วิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามา

สรุปบทเรียน

๒. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการล่าอาณานิคมที่พบจากการศึกษา

ข้อดี

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ทางรถไฟ โรงเรียน โรงพยาบาล
- การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา เช่น การพิมพ์ หนังสือ ระบบการศึกษา
- การเปิดโลกทัศน์ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

สรุปบทเรียน

ข้อเสีย

- ประเทศอาณานิคมสูญเสียการปกครองตนเอง ถูกเอาเปรียบจากเจ้าอาณานิคม
- เศรษฐกิจของอาณานิคมถูกออกแบบให้รับใช้เจ้าอาณานิคม ไม่ได้พัฒนาตนเอง
- วัฒนธรรมท้องถิ่นบางส่วนถูกลดค่า หรือทำลายไป
- ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ที่ตกค้างมาจนปัจจุบัน

สรุปบทเรียน

๓. สรุปบทเรียนเกี่ยวกับผลกระทบของการล่าอาณานิคม
และสิ่งที่เราสามารถเรียนรู้จากเหตุการณ์นี้ เพื่อพัฒนา
ไปสู่สังคมที่ยุติธรรมและเท่าเทียมกันในปัจจุบัน

สรุปบทเรียน

จากการเรียนเรื่องการล่าอาณานิคม เราเห็นได้ว่าการแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในระดับประเทศและประชาชน เช่น ความยากจน การขาดโอกาสในการพัฒนา และความไม่เท่าเทียมในสังคม

สรุปบทเรียน

สิ่งที่เราสามารถเรียนรู้ คือ การเคารพสิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีของทุกคน การพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยไม่เอาเปรียบผู้อื่น การสร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม และการยอมรับความแตกต่าง เพื่อให้สังคมในปัจจุบันและอนาคต มีความยุติธรรม เสมอภาค และสันติสุขอย่างยั่งยืน

บทเรียนครั้งต่อไป

ความขัดแย้งและความร่วมมือ ในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. บัตรเหตุการณ์ความขัดแย้งและความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐
๒. ใบงานที่ ๖ เรื่อง ความขัดแย้งและความร่วมมือในคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐
๓. กระดาษโน้ต

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓